

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเป็นบริการสาธารณะประเภทหนึ่งที่จะต้องถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการ ภายใต้หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยรัฐให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ เนื่องในภารกิจที่ห้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้โดยมีกฎหมายรับรองสิทธิขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวทางดังกล่าวในประเทศไทยอาจดำเนินการได้ในระดับหนึ่งแม้จะเล็กเห็นความสำคัญมานาน เห็นได้จากการรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของห้องถิ่น มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ห้องถิ่น พึงตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพ การจัดการศึกษาอบรมต้องคำนึงถึงการนำร่องรักษาศิลปะชาติประเพณี ภูมิปัญญาห้องถิ่น อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 41 กำหนดว่าห้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายใต้ห้องถิ่น มาตรา 42 กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ประเมินความพร้อมของห้องถิ่นในการจัดการศึกษาและช่วยให้เข้าสู่คุณภาพ นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 กำหนดว่าในการกระจายอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบสาธารณะ ในมาตรา 16 (9) ในเรื่องของการจัดการศึกษา และมาตรา 30 ให้รัฐบาลถ่ายโอนภารกิจบริหารสาธารณะแก่ห้องถิ่น ช่วยเหลือห้องถิ่น จัดสรรงบประมาณแก่ห้องถิ่น ตามความจำเป็นและความต้องการ (กรรมการปกครอง, 2543, หน้า 48-50) ความดังกล่าวในสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ใช้ในปัจจุบันตามมาตรา 80 วรรค 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพ การศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวโน้มนโยบายพื้นแห่งรัฐ (สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร, 2550, หน้า 54)

นโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ
กำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้
องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัท야และกรุงเทพมหานคร มี
อำนาจและหน้าที่ ดังส่วนราชการศึกษา ดังส่วนราชการพัฒนาเด็ก เยาวชน พระราชนูญติสภาราษฎรและ
องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2544
รัฐบาลได้เริ่มนโยบายการถ่ายโอนการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นสถานที่ดูแลเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี มีฐานะเทียบเท่ากับ
สถานศึกษา ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง และศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริม
และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพและ
ได้มาตรฐาน มีคุณภาพตามหลักวิชาการ ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานไว้ 4 ด้านคือ ด้านบุคลากรและการ
บริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ ลั่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตาม
หลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป., หน้า 1)

ในปัจจุบันบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ได้นำบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ซึ่งบิดามารดา ผู้ปกครองย่อมมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหลายด้าน¹
โดยเฉพาะเมื่อผู้ปกครองที่นำบุตรหลานเข้ารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แล้วมีความคาดหวังให้
เจ้าหน้าที่และครูพี่เลี้ยง ดูแลให้บุตรหลานของตน มีพัฒนาการและการเจริญเติบโตเป็นไปตามวัย
มีความปลอดภัยมีการปรับตัวเข้าหาสังคมอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลรอบข้าง
ช่วยเหลือตนเองในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ได้ เช่นการรับประทานอาหาร แบ่งฟัน แต่งตัว เป็นต้น (กูลยา
ตันติพลาชีวะ, 2547, หน้า 17) เจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กวัยก่อนเรียน ที่ทำ
หน้าที่ดูแลเด็กควร มีคุณลักษณะที่มีความเฉพาะ ได้แก่ เป็นคนที่รักเด็ก ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก มี
ความเมตตากรุณาอื่นดูเด็ก อารมณ์ดี ใจเย็น อดทน ขยาย ยุติธรรม ซื่อสัตย์ ยิ้มแย้มแจ่มใส²
คล่องแคล่วว่องไว สุภาพดี การแต่งกายดี วิชาสุภาพ ไฟแรง กระยามารยาทดีตรงต่อเวลาและ
หน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็ก รับฟังคำพูดและตอบคำถาม
เด็ก ให้ความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองเด็ก ตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง
อย่างมีประสิทธิภาพ (วาโร เพียงสวัสดิ์, 2542, หน้า 28) ถ้าครูผู้ดูแลเด็ก มีคุณลักษณะดังกล่าว
ผู้ปกครองมีความคาดหวังว่าบุตรหลาน ของตนจะได้รับการดูแลเป็นอย่างดี รู้สึกมีความมั่นใจและมี
ความไว้วางใจที่จะนำบุตรหลาน เข้ามาฝึก ไว้ในศูนย์พัฒนาเด็กวัยก่อนเรียน เพราะบิดามารดาและ

ผู้ปกครอง เกิดความเชื่อว่า ครูผู้ดูแลเด็กที่มีศักยภาพในการปฏิบัติงานและสามารถดูแลบุตรหลานให้มีพัฒนาการที่สมวัย และมีความปลอดภัยได้อย่างแน่นอน

ด้วยเหตุผลกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบงานด้านการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยให้เด็กมีพัฒนาการความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคมและสติปัญญา ยึดหลักการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และการที่จะทราบได้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังกล่าวข้างต้นหรือไม่ และผู้ปกครอง ชุมชน ต้องการและความหวังให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการปรับปรุง พัฒนาในด้านใดเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยในฐานะชาวจังหวัดกาญจนบุรีและเคยทำหน้าที่บริหารในฐานะนักการเมืองส่วนท้องถิ่น จึงต้องการศึกษา ความคาดหวังของผู้ปกครองและสภาพความเป็นจริงในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ว่าผู้ปกครองคาดหวังต่อการจัดการศึกษามากน้อย เพียงใดและอยู่ในรูปแบบใดและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพการจัดการศึกษาเป็นอย่างไร เพื่อจะได้นำเอาผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาและเผยแพร่ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐานและมีคุณภาพตรงตามความต้องการประชาชนโดยแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองและสภาพความเป็นจริงในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองและสภาพความเป็นจริงในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สภาพการสมรส จำนวนบุตร อาชีพ และรายได้
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร อาร์ชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีความคาดหวังในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

2. ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร อาร์ชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพความเป็นจริงในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ด้านประชากร

1.1 ประชากรของการวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 192 ศูนย์ จำนวนผู้ปกครองทั้งหมด 7,104 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี กำหนดตัวอย่างจากตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp.608-610) ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 255 คน

2. ด้านเนื้อหา และตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ด้านเนื้อหาที่ศึกษา คือ ความคาดหวังของผู้ปกครองและสภาพความเป็นจริงในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี

2.2 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.2.1 ตัวแปรด้าน คือ สถานภาพของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร อาร์ชีพ และรายได้

2.2.2 ตัวแปรตาม คือ ความคาดหวังของผู้ปกครองและสภาพความเป็นจริงในการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่

2.2.2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

2.2.2.2 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

2.2.2.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

2.2.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

3. ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางการวิจัยเรื่องนี้ ระหว่างเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน พ.ศ.

2556

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป., หน้า 1)

ตัวแปรต้น

สถานภาพของผู้ปักธงชัย
1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพการสมรส
5. จำนวนบุตร
6. อาชีพ
7. รายได้

ตัวแปรตาม

ความคาดหวังของผู้ปักธงชัยและสภาพความเป็นจริง ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี
- ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ - ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม - ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร - ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จึงได้นิยามคำศัพท์เฉพาะดังนี้

1. ความคาดหวัง หมายถึง ระดับพฤติกรรมของผู้ปกครองที่อาศัยประสบการณ์เดิมของตนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่ต้องการ

2. สภาพความเป็นจริง หมายถึง สิ่งที่ผู้ปกครองได้รับรู้ รับทราบ หรือสิ่งเกิดขึ้นและที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาสำหรับเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี

4. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดามารดา หรือบุคคลที่บิดามารดาอนุญาตให้เด็กอาศัยอยู่ด้วย เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง และมีฐานะเป็นผู้อุปการะเด็ก

5. การดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติงานที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ตามแนวทางการบริหารจัดการ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบสภาพความเป็นจริงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอันอาจจะเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น